



## ISP-MYANMAR SPECIAL SERIES

COVID-19 & MYANMAR

# ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါကာလ ပညာရေးမူဝါဒများ မည်သို့ဖြစ်သင့်သနည်း

ဒေါက်တာသိန်းလွင်

Photo : Facebook/Thain Lwin



ဒေါက်တာသိန်းလွင်သည် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ နယူးကာဆယ်တက္ကသိုလ်မှ ပညာရေးဆိုင်ရာမဟာဘွဲ့နှင့် ဒေါက်တာဘွဲ့ရရှိခဲ့သူဖြစ်ပြီး Thinking Classroom Foundation ကို တည်ထောင်၍ သင်ကြားနည်းစနစ်များကို ၂၀၀၁ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိ ဖြန့်ဝေလျက်ရှိသည်။ တိုင်းရင်းသားဒေသ အခြေပြုကျောင်းများ၊ ဘာသာရေးအခြေပြုကျောင်းများနှင့် ရွှေ့ပြောင်း ဒေသကျောင်းများတွင် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် သင်ကြားနည်းစနစ်များ အတွက် အကြံဉာဏ်နှင့် သင်တန်းများ ပေးအပ်လျက်ရှိသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ် မှ ၂၀၁၈ ခုနှစ်အထိ ပညာရေးစနစ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ကွန်ရက် (NNER) တွင် ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့သည်။

### အယ်ဒီတာမှတ်ချက်

ယခုဖော်ပြထားသည့် ဆောင်းပါးကို ဒေါက်တာသိန်းလွင်က ဇွန် ၁၅ ရက်တွင် ပေးပို့ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆောင်းပါးတွင် ပါဝင်သော အချက်အလက်အချို့မှာ ဇွန် ၁၅ ရက် မတိုင်ခင်က အခြေအနေများကို ထင်ဟပ်ပါကြောင်း သိစေအပ်ပါသည်။

■ ဆောင်းပါးအနှစ်ချုပ်

ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်ကပ်ဘေးကာလအတွင်း UNESCO ၏ သတင်းပေးပို့ချက်အရ နိုင်ငံပေါင်း ၁၅၀ ကျော်တွင် ကျောင်းများ ပိတ်ထားရပြီး၊ ကျောင်းသား ၁ ဒသမ ၂ ဘီလီယံ ၏ ပညာသင်ကြားရေး ထိခိုက်နေသည်။ ကျောင်းများ တစ်စ ပြန်ဖွင့်လာသော်လည်း ယခင် အတိုင်း မဟုတ်တော့ဘဲ နည်းလမ်းအသစ်များကို အသုံးပြုလာကြရသည်။ ဤအခြေအနေ တွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် စဉ်းစားသင့်သောမူဝါဒများကို အကြံပြုထားသည်။ အွန်လိုင်း ပညာရေးစနစ် ပြောင်းမည်ဆိုလျှင် နည်းပညာကွာဟမှု ရှိနေသည်။ လူသားအားလုံး တန်း တူညီမျှ အခွင့်အရေးရှိသော ပညာရေးကို စဉ်းစားကြရပါမည်။ မတူကွဲပြားမှုများ အတူတကွ ရှင်သန်ရမည့်နိုင်ငံဖြစ်သောကြောင့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကိုလည်း အလေးပေးစဉ်းစားရမည်။ ကူးစက်ရောဂါ ကာကွယ်နိုင်ရေး အလေးပေးရမည့်အပြင် သင်ကြားနည်းစနစ်၊ ပညာရေး စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ရေရှည်တည်တံ့သောဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဦးတည်သည့်ပညာရေး (SDG-4) စသည့်အချက် များ ပြည့်စုံအောင် မည်သို့ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း အကြံပြုထားသည်။

အယ်ဒီတာ

## ၁။ နိဒါန်း

### ကိုဗစ်-၁၉ ၏ ပညာရေးအပေါ် သက်ရောက်မှု

ကိုဗစ်-၁၉ ကူးစက်ရောဂါ ကမ္ဘာ့အနှံ့ဖြစ်ပွားမှုကြောင့် ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး များသာမက ပညာရေးပါ ထိခိုက်ပါသည်။ UNESCO ၏ သတင်းပေးပို့ချက်အရ နိုင်ငံပေါင်း ၁၅၀ ကျော်တွင် ကျောင်းများပိတ်ထားရပြီး၊ ကျောင်းသား ၁ ဒသမ ၂ ဘီလီယံ ၏ ပညာသင်ကြားရေးကို ထိခိုက်ကြောင်း သိရပါသည်။ ရောဂါကူးစက်မှု အတော်အတန် ထိန်းချုပ်နိုင်သော နိုင်ငံများတွင် ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် မေလမှစတင်၍ တစတစ ကျောင်းများ ပြန်ဖွင့်လာကြပါသည်။ ကျောင်းပြန်ဖွင့်သည်ဆိုသော်လည်း ယခင်အတိုင်း မဟုတ်တော့ဘဲ နည်းလမ်းအသစ်များကို အသုံးပြုလာကြပါသည်။

ကျောင်းပြန်ဖွင့်သည့် နိုင်ငံအတော်များများတွင် ကျောင်းသားများကို အိမ်မှာပဲ နေစေပြီး သင်ခန်းစာများကို အင်တာနက်၊ တီဗွီ အစရှိသည်တို့ဖြင့် အဝေးရောက်သင်ကြားနည်းစနစ်များ အသုံးပြုလာကြပါသည်။ နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးပြီး ပညာရေးအသုံးစရိတ်မြင့်သော နိုင်ငံများတွင် အင်တာနက်အသုံးပြု၍ သင်ကြား သင်ယူခြင်း (online learning) ပြုလုပ်ကြပါသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံတွင် ကျောင်းသားတိုင်း အင်တာနက်ဖြင့် သင်ယူနိုင်အောင် ကွန်ပျူတာ သို့မဟုတ် Tablet ကို ကျောင်းသားတိုင်း တစ်စုံစီအောင် စီစဉ်ပေးပါသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင်ရောက်ရှိနေသော ဂျပန်မိသားစုများ၏ ကလေးများကိုလည်း လူတိုင်းကွန်ပျူတာ သို့မဟုတ် Tablet ရရှိအောင် စီစဉ်ပေးပါသည်။ ဂျပန်အစိုးရက ကုန်ကျငွေ တဝက်ကျခံပါသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ အခြေခံပညာကျောင်းများတွင် မေလဆန်းမှစ၍ ကျောင်းသားမိဘများကို ခေါ်ယူတွေ့ဆုံကာ အင်တာနက် သို့မဟုတ် တယ်လီဗီးရှင်းဖြင့် သင်ယူမည့် နည်းလမ်းနှစ်မျိုးအနက် တမျိုး ရွေးချယ်စေပြီး နည်းစနစ်များကို ရှင်းလင်းပြသပါသည်။ ဖတ်စာနှင့် လေ့ကျင့်ခန်းစာအုပ်များ ပေးပါသည်။ မိဘများ၏ အကူအညီဖြင့် ကျောင်းသားများ အိမ်တွင် သင်ယူနိုင်ပါသည်။ ဇူလိုင် ၁ ရက်၌ ကျောင်းတွင် သင်ယူကြရန် ထိုင်းအစိုးရ ပညာရေးဌာနက ကြေညာထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျောင်းများကို ဇူလိုင်လတွင် ပြန်ဖွင့်ရန် စီစဉ်လျက်ရှိကြောင်း သိရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေအနေနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်သော ကျောင်းများ ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ခြင်းမှာ မည်သို့ဖြစ်သင့်ပါသနည်း။

## ၂။ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ပညာရေးပြောင်းလဲမှုများ

UNESCO အပါအဝင် ကမ္ဘာ့ပညာရေး အဖွဲ့အစည်းကြီးများသည် နိုင်ငံတကာတွင် ကြုံတွေ့ရသည့် အခြေအနေများကို သုံးသပ်ပြီး ပညာရေးမူဝါဒများကို ရေးဆွဲလေ့ရှိပါသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် မွေးဖွားသည့်ကလေးတိုင်း ပညာသင်ယူနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်း ရရှိရေးအတွက် ‘အားလုံးအတွက်ပညာရေး’ (Education For All) ဟု ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်ကတည်းက ကြွေးကြော်ခဲ့ကြပါသည်။ နိုင်ငံတိုင်း အကောင်အထည်ဖော်ရန် တိုက်တွန်းပြီး ငွေကြေးအကူအညီများလည်း ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။

ဆယ်နှစ်အတွင်းကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် အခက်အခဲများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ တွင် ‘ထောင်စုနှစ် ရည်မှန်းချက်’ ဟူသော ကြွေးကြော်သံဖြင့် ကလေးတိုင်း ပညာသင်ယူခွင့်ရရှိရေးကို ဆက်လက် ကြိုးပမ်းခဲ့ပါသည်။ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ကျား-မတန်းတူအခွင့်အရေးစသည်တို့ကို ဖြည့်စွက်ကာဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

၁၅ နှစ်ကြာသောအခါ ပညာရှင်များက ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများတွင် ကျင့်သုံးနေသည့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေးစနစ်များကို လေ့လာကြပြီး ‘ပညာရေးကို ပြန်ပြောင်းစဉ်းစားကြစို့’ (Rethinking Education) ဟု အကြံပြုကြပါသည်။ လူသားများ နေထိုင်ရာ ကမ္ဘာကြီး ရေရှည်တည်တံ့ရေးအတွက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး၊ ရာသီဥတုပျက်ယွင်းမှုကို တားဆီးရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုများ ထိန်းသိမ်းရေး၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး အစရှိသည့် ရေရှည်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဦးတည်သော ပညာရေးမူဝါဒများ ချမှတ်ကြပါသည်။

ပညာရေးကို နိုင်ငံရေးအရချဉ်းကပ်ခြင်း၊ စီးပွားရေးအရချဉ်းကပ်ခြင်းတို့ကို ကျော်လွန်၍ လူသားအမြင်ဖြင့် ချဉ်းကပ်လာကြပါသည်။ နိုင်ငံရေးစနစ်တခု၊ စီးပွားရေးမူဝါဒတခု၊ ယဉ်ကျေးမှုတခု၊ လူအုပ်စုတခုတို့အတွက်သာ ရည်ရွယ်သော ပညာရေးမျိုးမဟုတ်ဘဲ လူသားအားလုံး တန်းတူညီမျှအခွင့်အရေးရှိသော ပညာရေးကို စဉ်းစားလာကြပါသည်။ ဆင်းရဲ၊ ချမ်းသာ၊ လူမျိုး၊ ဘာသာ စသည့် မည်သည့် ကွဲပြားမှုများပင်ရှိစေလူတိုင်း ပညာရေးအခွင့်အလမ်းညီမျှစေရန် လိုလားကြသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင်စတင်ခဲ့သော လူသားဝါဒအခြေခံသည့် ရေရှည်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဦးတည်သော ပညာရေး (SDG-4) ကို နိုင်ငံတကာ ပညာရေးလှုပ်ရှားမှုအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ လေးနှစ်အကြာ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကိုဗစ်ကပ်ရောဂါနှင့် ရင်ဆိုင်ကြရပြီး ပညာရေးလုပ်ငန်းများ ခေတ္တရပ်တန့်သွားပါသည်။ ကူးစက်ရောဂါပျံ့နှံ့မှုသည်



လူသားများနေထိုင်ရာ ကမ္ဘာကြီး  
 ရေရှည်တည်တံ့ရေးအတွက်  
 သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး၊  
 ရာသီဥတုပျက်ယွင်းမှုကို  
 တားဆီးရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုများ  
 ထိန်းသိမ်းရေး၊ ကျန်းမာရေး  
 စောင့်ရှောက်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး  
 အစရှိသည့် ရေရှည်  
 တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဦးတည်သော...

ပညာရေးအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိသော်လည်း  
 ပညာသင်ကြားမှု ရပ်တန့်မှု မရှိစေရေးအတွက်  
 နိုင်ငံတကာ ပညာရေးအဖွဲ့အစည်းများက ကြံဆ  
 လာပါသည်။

UNESCO အပါအဝင် နိုင်ငံတကာ ပညာရေး  
 အဖွဲ့အစည်းကြီးများဖြစ်ကြသော Global Camp-  
 aign for Education (GCE), Education  
 International (EI), Asia South Pacific Association  
 for Basic and Adult Education (ASPBAE)  
 စသည်တို့သည် နိုင်ငံအသီးသီးမှ အဖွဲ့ဝင်များနှင့်  
 online အစည်းအဝေးများကျင်းပကာ ညှိနှိုင်းတိုင်  
 ပင်လျက် ရှိကြပါသည်။ GCE သည် အစိုးရ မဟုတ်  
 သော ပညာရေးအဖွဲ့အစည်းများပါဝင်သည့် နိုင်ငံ  
 တကာ ပညာရေးအဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။ EI သည် ဆရာ  
 သမဂ္ဂများပါဝင်သည့် နိုင်ငံတကာ ပညာရေးအဖွဲ့  
 ဖြစ်ပါသည်။ ASPBAE သည် အာရှနှင့် ပစိဖိတ်  
 ဒေသဆိုင်ရာ ပညာရေးအဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ  
 အဖွဲ့များသည်ပညာရေးကိုလူ့အခွင့်အရေးအခြေခံ  
 (Right to Education) ပေါ်တွင် ရပ်တည်ကြပြီး  
 ကိုဗစ်-၁၉ ကာလ ပညာရေးကို ကလေးအားလုံး  
 အခွင့်အရေး တန်းတူညီမျှရှိစေရန် စဉ်းစားဆောင်  
 ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

**၃။ နည်းပညာကွာဟမှုနှင့်  
 ပညာရေးအခွင့်အလမ်း**

UNESCO မှထုတ်ပြန်သော အချက်အလက်  
 များအရ တကမ္ဘာလုံးရှိ ကျောင်းသားဦးရေ၏ ၄၃  
 ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်သော ကျောင်းသား သန်း ၇၀၀

ကျော်သည် အင်တာနက်အသုံးပြုနိုင်ခြင်း မရှိကြောင်း သိရပါသည်။ ဂျပန်၊ တောင်ကိုရီးယား၊ စင်ကာပူ အစရှိသည့် စီးပွားရေးနှင့် နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးသော နိုင်ငံများသည် ရောဂါကူးစက်မှုကို ကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် အင်တာနက်အသုံးပြု၍ အဝေးသင် (online) စနစ်ကို အသုံးပြုလာကြပါသည်။ အင်တာနက်ကို ကျောင်းသားတိုင်း လက်လှမ်းမီသဖြင့် အဆင်ပြေလှပါသည်။ စီးပွားရေးနှင့် နည်းပညာ အတော်အတန်ဖွံ့ဖြိုးသည့် ထိုင်းနိုင်ငံတွင်ပင် အင်တာနက်ကို ကျောင်းသားတိုင်း လက်လှမ်းမီပါ။ အခြေခံပညာကျောင်းများတွင် အဝေးသင်စနစ်ကို နည်းလမ်းနှစ်မျိုး အသုံးပြုပါသည်။

အင်တာနက်လက်လှမ်းမီသူတို့က ကွန်ပျူတာ၊ Tablet နှင့် မိုဘိုင်းဖုန်းများကို အသုံးပြုကြပြီးလက်လှမ်းမီသော ကျောင်းသားများအတွက် ကျောင်းသင်ခန်းစာများကို TV မှ ထုတ်လွှင့်ပေးပါသည်။ ဖတ်စာနှင့် လေ့ကျင့်ခန်းစာအုပ်များကိုလည်း အခမဲ့ဖြန့်ဝေပါသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတက္ကသိုလ်များတွင် online စနစ်ကို အသုံးပြု သင်ကြားပါသည်။ သို့ရာတွင် Kasetsart University ၏ သုတေသနတခုတွင် ထိုင်းတက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ၄၅ ရာခိုင်နှုန်းသည် online ဖြင့်သင်ယူရန် အဆင်သင့်မရှိကြောင်း ဖော်ပြပါသည်။

အာဖရိကနိုင်ငံများတွင်လည်း အခက်အခဲကြုံရပါသည်။ အင်တာနက်နှင့် TV လက်လှမ်းမီသော ဒေသများအတွက် ရေဒီယိုမှသင်ခန်းစာများ ပို့ချပေးပါသည်။ သို့ရာတွင် Liberia နိုင်ငံ၏ သုတေသနအရ အဆိုပါဒေသများမှ ကျောင်းသား ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းသာ ရေဒီယိုသင်ခန်းစာများကို နားထောင်ကြကြောင်း သိရပါသည်။ နည်းပညာ အသုံးပြုနိုင်မှုအခွင့်အလမ်း ကွာဟမှုကြောင့် ကျောင်းသားများ၏ ပညာသင်ယူမှုအခွင့်အလမ်းများ ကွာခြားလာပါသည်။ နိုင်ငံတကာ ပညာရေးအဖွဲ့အစည်းကြီးများက ကျောင်းသားတိုင်း ပညာရေးအခွင့်အလမ်း ညီမျှစေရန်နှင့် online ပညာရေးကို လက်လှမ်းမီစေရန်အတွက် ပညာရေးအသုံးစရိတ် တိုးမြှင့်သုံးစွဲရန် နိုင်ငံအစိုးရများအား တိုက်တွန်းလာကြပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ ပညာရေးအသုံးစရိတ်နည်းပါးပြီး နည်းပညာအသုံးပြုနိုင်မှု ကွာဟချက်ကြီးမားသော နိုင်ငံအတွက် ကိုဗစ်-၁၉အလွန် ပညာရေး မည်သို့ဖြစ်သင့်သည်ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြရန် လိုအပ်ပါသည်။ နိုင်ငံအသီးသီး၏ ပညာရေးအသုံးစရိတ်ကို တနိုင်ငံလုံးအသုံးစရိတ်၏ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ သုံးစွဲရန် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂမှ တိုက်တွန်းထားသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပညာ



ရေးအသုံးစရိတ်မှာ ၈ ရာခိုင်နှုန်းခန့်သာ ရှိနေသေးသည်။ တောင်ကိုရီးယား၊ ထိုင်း၊ ဖိလစ်ပိုင်အစရှိသည့် နိုင်ငံများသည် ပညာရေးအသုံးစရိတ်ကို ၁၈-၂၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ သုံးစွဲကြောင်းသိရပါသည်။

မိဘဝင်ငွေကောင်းသော ကျောင်းသားများ တက်ရောက်ကြသည့် ပုဂ္ဂလိက ကျောင်းများတွင် အင်တာနက် အသုံးပြုသော online သင်ယူမှုဖြစ်နိုင်သော်လည်း အစိုးရ ကျောင်းများတွင် အင်တာနက်အသုံးပြုရန် အတော်ပင် ခက်ခဲပါသည်။ အထူး သဖြင့် တောင်ပေါ်ဒေသနှင့် ဝေးလံခေါင်ဖျားသောကျေးရွာများတွင် ပို၍ခက်ခဲပါသည်။ မကြာခင်က မန္တလေး ဖောင်တော်ဦး ဘုန်းတော်ကြီးသင်ကျောင်းမှ ဆရာတော်နှင့် တယ်လီဖုန်းဖြင့် အဆက်အသွယ်ရသဖြင့် ဝမ်းသာစရာကြားရသည်မှာ ဖောင်တော်ဦး ကျောင်းတွင် အင်တာနက် online သင်ကြားမှုကို စမ်းသပ်အသုံးပြုနေကြောင်း သိရ ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျောင်းသား ၈,၀၀၀ ကျော်အနက် လေးရာခန့် (၅ ရာခိုင်နှုန်း) ကိုသာ online စနစ် အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း သိရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ တက္ကသိုလ်များ၌ပင် online စနစ် အသုံးပြုရန် အခက်အခဲရှိပါသည်။ ပစ္စည်းကိရိယာ မလုံလောက်ခြင်း၊ နည်းပညာအားနည်းခြင်း၊ စရိတ်ကြီးမြင့်ခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ကိုဗစ်-၁၉ ကာလ ပညာရေးကို မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အဆင်ပြေ အောင် စဉ်းစားဆောင်ရွက်ရပါမည်။

ကွန်ပျူတာ၊ အင်တာနက် အသုံးပြုသင်ကြားသည့် နည်းစနစ်များကို ပစ်ပယ်ထား ရန်မဟုတ်ဘဲ online နည်းပညာ အသုံးပြုနိုင်အောင် ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရပါမည်။ ပညာရေးအသုံးစရိတ်ကို တိုးမြှင့်သုံးစွဲ၍ ပစ္စည်းကိရိယာများ လုံလောက်အောင် ထား ရှိခြင်း၊ နည်းပညာဆိုင်ရာသင်တန်းများ ပို့ချခြင်းတို့ ပြုလုပ်သင့်ပါသည်။ ဥပမာ- တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံတွင် ကိုဗစ်ကာလ၌ online ဖြင့် သင်ကြားသင်ယူနိုင်ရန်အတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၂၅၀ ကို အရေးပေါ်ရန်ပုံငွေ ထားရှိကြောင်း သိရပါသည်။ နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးအောင် ဆောင်ရွက်ရင်း တဖက်တွင်လည်း ကျောင်းသား အားလုံး ပညာရေးအခွင့်အလမ်း ညီမျှမှုရှိစေရန်အတွက် အများနှင့်ကိုက်ညီမည့် နည်းစနစ်များ ကို ကြံဆ၍ ကိုဗစ်အလွန်ပညာရေးကို စတင်သင့်ပါသည်။

**၄။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွေ ဘယ်လိုဖြစ်သင့်သလဲ**

မြန်မာနိုင်ငံသည် မတူကွဲပြားမှုများ အတူတကွ ရှင်သန်ရမည့်နိုင်ငံ ဖြစ်ပါသည်။

လူမျိုးကွဲပြားမှု၊ ဘာသာစကားကွဲပြားမှု၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုနှင့် ယဉ်ကျေးမှုလေ့ထုံးစံများ ကွဲပြားမှု၊ ဆင်းရဲ-ချမ်းသာ၊ ကျေးလက်-မြို့ပြ၊ တောင်ပေါ်-မြေပြန့် အစရှိသဖြင့် မတူကွဲပြားမှုများနှင့် တည်ဆောက်ထားသော နိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ ဤနိုင်ငံတွင် လူမျိုးတမျိုး၊ ဘာသာစကားတခု၊ ယဉ်ကျေးမှုတခုက လွှမ်းမိုးသော ပညာရေးမျိုး မဖြစ်သင့်ပါ။ သက်ဆိုင်ရာလူမျိုး၊ သက်ဆိုင်ရာဒေသတို့နှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်သော ပညာရေးစနစ်မျိုးကို တည်ဆောက်သင့်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂက နိုင်ငံအသီးသီးရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏အခွင့်အရေးအတွက် ထုတ်ပြန်ထားသော ကြေညာစာတမ်းတွင် ပညာရေးဆိုင်ရာ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း လွတ်လပ်ခွင့်၊ ဘာသာစကား လွတ်လပ်ခွင့်၊ ဒေသဆိုင်ရာ အသိပညာများ ထည့်သွင်းသင်ကြားခွင့် အစရှိသည့် အခွင့်အရေးများ ပါဝင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရကလည်း သဘောတူ လက်မှတ်ရေးထိုးထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ တည်ဆောက်ရေးသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရည်မှန်းချက်ဖြစ်၍ ဖယ်ဒရယ်စနစ်နှင့် ကိုက်ညီသော ပညာရေးမျိုး ဖြစ်သင့်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ကျောင်းများတွင် လက်ရှိအသုံးပြုနေသော သင်ရိုးညွှန်းတမ်းသည် အကြောင်းအရာနှင့် အချက်အလက်များကို အဓိကထားသော သင်ရိုးညွှန်းတမ်းအမျိုးအစား ဖြစ်ပါသည်။ ဒေသအလိုက် လွတ်လပ်ခွင့်ရှိပြီး၊ စွမ်းရည်ကို အခြေပြုသည့် (Competency-based ) သင်ရိုးညွှန်းတမ်းအမျိုးအစားကို ပြောင်းလဲရန် အကြံပြုလိုပါသည်။ လေ့လာသင်ယူနိုင်သည့်စွမ်းရည်၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနိုင်သည့်စွမ်းရည်၊ အကဲဖြတ်နိုင်သည့် စွမ်းရည်၊ ဘာသာစကားစွမ်းရည်၊ တင်ပြနိုင်မှုစွမ်းရည်၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာစွမ်းရည်၊ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းနိုင်သည့်စွမ်းရည်၊ တီထွင်ဖန်တီးမှုစွမ်းရည် အစရှိသည့် စွမ်းရည်များက ဘဝတလျှောက်လုံးအတွက် အသုံးဝင်ပါသည်။ လက်ရှိပညာရေးစနစ်အရ အလွတ်ကျက် ဖြေဆိုကြရသော အချက်အလက်များကို စာအုပ်စာတမ်းနှင့် အင်တာနက်စာမျက်နှာများတွင် အချိန်မရွေး ရှာဖွေကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။ အကြောင်းအရာအချက်အလက်များကို မှတ်မိခြင်းသည် ကောင်းသော်လည်း မှတ်မိရုံမျှနှင့် မပြည့်စုံဘဲ အချက်အလက်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်း၊ အကဲဖြတ်နိုင်ခြင်းတို့က ပို၍ အရေးကြီးပါသည်။ အဆိုပါစွမ်းရည်များသည် ကလေးများကို မမြင်ရသေးသည့် အနာဂတ်အတွက်လည်း ပြင်ဆင်ပေးရာရောက်ပါသည်။





ကိုဗစ်- ၁၉  
ကပ်ရောဂါကာလတွင်  
မြန်မာနိုင်ငံကျောင်းများ  
ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်သောအခါ  
အလားတူ ရက်ခြား  
ကျောင်းတက်စေခြင်းဖြင့်  
စာသင်ခန်းအတွင်း  
လူဦးရေ  
လျော့ချနိုင်ပါသည်...



သင်ရိုးညွှန်းတမ်းရေးဆွဲရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ ဒေသအသီးသီးရှိ ကျောင်းများတွင် အခြေခံတူညီမည့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကျောရိုး (core curriculum) တခုလိုအပ်ပါသည်။ ပညာရှင်များနှင့် လူမျိုး သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာ ကိုယ်စားပြုသူများ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်၍ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကျောရိုးတခု တည်ဆောက်သင့်ပါသည်။ အဆိုပါကျောရိုးကို အခြေခံပြီး ဒေသအသီးသီးသည် ဒေသအခြေအနေ၊ ဒေသလိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီသော ဒေသသင်ရိုး (local curriculum) များ ရေးဆွဲသင့်ပါသည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဘာသာစကားများကို သက်ဆိုင်ရာကျောင်းများတွင် ဘာသာရပ်တခုအနေဖြင့် သင်ကြားရန် ခွင့်ပြုနေပြီဖြစ်သော်လည်း ကျောင်းသုံးဖတ်စာနှင့် ကျောင်းသင်ဘာသာစကားမှာ ဗမာစာ၊ ဗမာစကားကိုသာ အသုံးပြုနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် အစိုးရအကြီးအကဲများက မိခင်ဘာသာစကားအခြေပြုဘာသာစကားစုံပညာရေး Mother Tongue based Multilingual Education (MTB-MLE) ကို မဖြစ်နိုင်ဟု ထင်မြင်နေကြဆဲဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာစကားများပြားခြင်း၊ ဘာသာစကား တခုတည်း၌ ပင် စာအရေးအသား ကွဲပြားခြင်းတို့ကြောင့် MTB-MLE မဖြစ်နိုင်ဟု ယူဆဟန်တူပါ သည်။

အစိုးရအကြီးအကဲများနှင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနတို့သည် ဗဟိုအထိုင်မှကြည့်ကြသဖြင့် များပြားသော အခက်အခဲများကို မြင်နေရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းသင် ဘာသာစကားဆိုင်ရာရွေးချယ်မှုကို ဗဟိုမှဆုံးဖြတ်ခြင်းမပြုဘဲ စာသင်ကျောင်းအဆင့်

အထိ ဆုံးဖြတ်ခွင့်ပေးပါက လွယ်ကူပါသည်။ မြို့ကြီးများမှလွဲ၍ ကျေးရွာများတွင် တရွာလျှင် လူမျိုးတမျိုးတည်းသာ နေထိုင်ကြပါသည်။ သူ့ရွာနှင့် သူ့ဘာသာစကားကို ကျောင်းသုံးဘာသာစကားအဖြစ် အသုံးပြုလျှင် အဆင်ပြေနိုင်ပါသည်။ မြို့ကြီးများ တွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုံနေထိုင်ကြသော်လည်း ဗမာစာနှင့် ဗမာစကားကိုသာ အသုံးများကြသဖြင့် ကလေးတိုင်းလိုလို ဗမာစကား နားလည်ကြပါသည်။ မြို့ကြီးများ တွင် ဗမာစာ၊ ဗမာစကားကို ကျောင်းသင် ဘာသာစကားအဖြစ် အသုံးပြုလျှင်လည်း အဆင်ပြေပါသည်။ အကယ်၍ မြို့ပေါ်ရပ်ကွက်တစ်ခုတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတစ်ခုက အများစုဖြစ်နေလျှင် အဆိုပါ ရပ်ကွက်ကျောင်းတွင် အဆိုပါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုး၏ ဘာသာစကားကို ကျောင်းသုံးဘာသာ စကားအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ- အင်းစိန်မြို့ ရပ်ကွက်တစ်ခုတွင် ကရင်လူမျိုးအများစု နေထိုင်ပါက အဆိုပါရပ်ကွက်ရှိ ကျောင်းတွင် ကရင်ဘာသာစကားကို ကျောင်းသုံးဘာသာစကားအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ပါ သည်။ သင်ကြားမည့် ဆရာများကို သက်ဆိုင်ရာလူမျိုးများထဲမှ ရွေးချယ်လေ့ကျင့်ပေး ခြင်းများ လုပ်သင့်ပါသည်။

MTB-MLEသည်မိခင်ဘာသာစကားတစ်ခုတည်းကိုသာအသုံးပြုသင်ကြားခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ မိခင်ဘာသာစကား၊ နိုင်ငံသုံးဘာသာစကား(မြန်မာ)နှင့် နိုင်ငံတကာသုံး ဘာသာစကား(အင်္ဂလိပ်)တို့ကို စနစ်တကျ စာသင်ချိန် အချိုးကျ သတ်မှတ်သင်ကြား ခြင်းမျိုးဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာစကား သုံးမျိုးစလုံးကို ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်နိုင်သည့် ချဉ်းကပ်နည်းဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာစကားဆိုင်ရာ သုတေသနများအရ MTB-MLE စနစ်အသုံးပြုသော ကျောင်းများတွင် ကျောင်းသားတစ်ဦးသည် မူလတန်းအဆင့် ပညာ ရေးပြီးဆုံးပါက ဘာသာစကားသုံးမျိုးစလုံးကို ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်ပါသည်။ ပညာ သင်ယူရာတွင် မိမိနားလည်ကျွမ်းကျင်သော ဘာသာစကားဖြင့်သင်ယူရသဖြင့် ပျော် ရွှင်ခြင်း၊ ယုံကြည်မှုမြင့်တက်လာခြင်း၊ မိမိ၏ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဓလေ့ထုံးစံများကို တန်ဖိုး ထားတတ်ခြင်း၊ လူမျိုးဆိုင်ရာနှင့် ဒေသဆိုင်ရာအသိပညာများ တိုးပွားလာခြင်း၊ ထိန်း သိမ်းတတ်ခြင်းနှင့် မတူညီကွဲပြားသော အခြားလူမျိုးများ၏ ထုံးတမ်း အစဉ်အလာများ ကိုလည်း လေးစားတတ်ခြင်း စသည့် အကျိုး မြောက်မြားစွာရရှိကြောင်း သုတေသန များစွာက ဖော်ပြပါသည်။ ထို့ကြောင့် မတူကွဲပြားမှုများ စုံလင်သော မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကလေးတိုင်း ပညာရေးဆိုင်ရာ တန်းတူအခွင့်အရေးရရှိရန်၊ ဒေသနှင့် ကိုက်ညီသော ပညာရေးစနစ်ဖြစ်ရန် MTB-MLE ပညာရေးစနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်သင့်ပါသည်။

## ၅။ သင်ကြားနည်းစနစ်တွေ ဘယ်လိုဖြစ်သင့်သလဲ

ကိုဗစ်-၁၉ကာလ ပညာသင်ကြားရေး ပြန်လည်စတင်သောနိုင်ငံများတွင် အဝေး သင်စနစ်ဖြင့် သင်ကြားသင်ယူခြင်း တခုတည်း မလုံလောက်သဖြင့် ကလေးများကို ကျောင်းသို့လာရန် စီစဉ်လာကြပါသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ဇွန်လအတွင်း အဝေးသင်စနစ် ဖြင့် သင်ခန်းစာများကို ပို့ချလျက်ရှိပြီး ဇူလိုင် ၁ ရက်တွင် ကျောင်းသားကျောင်းသူများ ကျောင်းသို့သွားရမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျောင်း၌ ကျောင်းသားများ အများ အပြား စုရုံးမှုမရှိစေရန်အတွက် တရက်ခြားစီ လူခွဲ၍ ကျောင်းတက်ရန် စီစဉ်ထားပါ သည်။ ဥပမာ- ကျောင်းသား ၄၀ ရှိသောအခန်းတွင် ၂၀ စီ ခွဲ၍ တရက်ခြားစီ ကျောင်း တက်ကြရပါမည်။ ကူးစက်ရောဂါများ ပျံ့နှံ့မှုမရှိအောင် နည်းနည်းနှင့်ကျဲကျဲ စီစဉ်ထား သော်လည်း ပညာသင်ယူမှု မထိခိုက်စေရန် သင်ကြားနည်းစနစ်များကို ပြောင်းလဲကျင့် သုံးရပါမည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစဉ်အလာစာသင်နည်းဖြစ်သော မှတ်စုပေး၊ အလွတ်ကျက်နည်း သည် ထိရောက်မှုမရှိကြောင်း သင်ယူမှု ရလဒ်အားဖြင့် သိရှိကြပြီးဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်း သားကိုယ်တိုင် စူးစမ်းလေ့လာ၊ စာတွေ့နှင့် လက်တွေ့ချိန်ဆပြီး နားလည်မှုကို တည် ဆောက်ခြင်းသည် အလွတ်ကျက်မှတ်ခြင်းထက် မယှဉ်သာအောင် ထိရောက်သော သင်ယူမှု ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းသားများကို လေးယောက်၊ ငါးယောက်စီ အုပ်စုများခွဲ၍ လေ့လာရမည့် အကြောင်းအရာကို စုပေါင်းလေ့လာကြပြီးနောက် စာသင်ခန်းတွင် ပြန်ဆုံကာ အုပ်စုလိုက် မိမိတို့လေ့လာခဲ့သော အတွေ့အကြုံ၊ တွေ့ရှိချက်၊ ထင်မြင်ယူဆ ချက်စသည်တို့ကို အဖွဲ့လိုက်တင်ပြခြင်းဖြင့် မိမိတို့အဖွဲ့၏ အတွေ့အကြုံလည်းမျှဝေ၊ တခြားအဖွဲ့များ၏ အတွေ့အကြုံများကိုလည်း ဆင်ခြင်သုံးသပ်ကြပြီး အသိဉာဏ် တည်ဆောက်နိုင်ကြပါသည်။ ဤနည်းလမ်းကို သိပ္ပံ၊ သင်္ချာ၊ လူမှုရေး၊ ဘာသာစကား၊ အနုပညာ၊ အားကစား စသည့် ဘာသာရပ်အသီးသီးတွင် အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ကိုဗစ်- ၁၉ ကပ်ရောဂါကာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံကျောင်းများ ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်သောအခါ အလားတူ ရက်ခြား ကျောင်းတက်စေခြင်းဖြင့် စာသင်ခန်းအတွင်း လူဦးရေ လျော့ချ နိုင်ပါသည်။ သင်ကြားနည်းကိုလည်း အုပ်စုငယ်များခွဲ၍ စုပေါင်းသင်ယူခြင်းနည်းလမ်း (cooperative learning) ကို အသုံးပြုရန် အကြံပြုပါသည်။

သင်ကြားနည်းစနစ်များ ပြောင်းလဲသည်နှင့်တပြိုင်နက် စစ်ဆေးနည်းစနစ် (assessment of student learning) ကိုလည်း ပြောင်းလဲကျင့်သုံးရပါမည်။ အုပ်စုငယ်

များဖြင့် စုပေါင်းသင်ယူခြင်းနည်းလမ်းတွင် ကဏ္ဍသုံးခုဖြင့် အမှတ်ပေးနိုင်ပါသည်။ စူးစမ်းလေ့လာသင်ယူမှုတွင်ပါဝင်မှုကိုအမှတ်ပေးခြင်း၊ လေ့လာသည့်အကြောင်းအရာအပေါ် နားလည် တတ်ကျွမ်းမှုကို အမှတ်ပေးခြင်း၊ မိမိလေ့လာသင်ယူမှုအပေါ် ပြန်လည်စဉ်းစားဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်းကို အမှတ်ပေးခြင်းဖြင့် သင်ယူမှုကို ပံ့ပိုးသည့် စဉ်ဆက်မပြတ် အကဲဖြတ်ခြင်း (assessment for learning and formative assessment) ကို အသုံးပြုသင့်ပါသည်။ လေ့လာသင်ယူမှုတွင် ထူးချွန်သောအဖွဲ့၊ လက်ခံနိုင်သည့် လေ့လာသင်ယူမှုပြုသောအဖွဲ့နှင့် ပံ့ပိုးပေးရန်လိုအပ်ချက်ရှိသဖြင့် ပြန်လည်လေ့လာရန် တိုက်တွန်းရသောအဖွဲ့ဟူ၍ သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ လိုအပ်ချက်ရှိပြီး ပြန်လည်လေ့လာမှုပြုပါက သင်ယူသည့်အကြောင်းအရာများကို နားလည်တတ်ကျွမ်းမှု ရရှိလာမည်ဖြစ်ပါသည်။ စာမေးပွဲကျသူဟူ၍ ရှိတော့မည်မဟုတ်ပါ။ အစဉ်အလာ စာမေးပွဲများကဲ့သို့ ကျောင်းသားများ စိတ်ဖိစီးမှုမျိုးလည်း မရှိနိုင်တော့ပါ။ ဆရာက ကျောင်းသားများ သင်ယူနိုင်မည့် နည်းလမ်းများကို လမ်းညွှန်ပြသပြီး ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူမှုအခက်အခဲကို ဖြေရှင်းပေးခြင်းဖြင့် သင်ယူမှုကို ထိရောက်စွာပံ့ပိုးနိုင်ပါသည်။

တရက်ခြားစီ ကျောင်းသွားရသည့်နည်းကို အသုံးပြုလျှင် ကျောင်းသွားသည့်ရက်၌ သင်ယူရမည့်အကြောင်းအရာ ခေါင်းစဉ်အပေါ်ဆွေးနွေးခြင်း၊ သင်ယူရမည့်နည်းလမ်းများကို တိုင်ပင်ခြင်း၊ လိုအပ်သည့် လေ့လာစရာ အချက်အလက်၊ အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းများ ရှာဖွေစုဆောင်းခြင်းတို့ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ ကျောင်းသွားစရာ မလိုသည့်ရက်တွင် အဖွဲ့ငယ်များအလိုက် စာကြည့်တိုက်တွင်ဖြစ်စေ၊ ရပ်ရွာအတွင်း၌ ဖြစ်စေ၊ ကျောင်းသားတဦးဦး၏အိမ်တွင် စု၍ဖြစ်စေ လေ့လာသင်ယူမှုများ ပြုလုပ်ကြပြီး ကျောင်းသွားရမည့်ရက်တွင် တင်ပြစရာရှိသည်များကို ပြင်ဆင်ခြင်း ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ တရက်အတွင်း ဘာသာရပ်အများအပြားကို လေ့လာစေခြင်းမပြုဘဲ တရက်လျှင် ဘာသာရပ်တခု (သို့မဟုတ်) နှစ်ခုသာ လေ့လာစေသင့်ပါသည်။ ဤသို့ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းစီမံခန့်ခွဲမှုကို ဘာသာရပ်အသီးသီးမှာ ဆရာများ ညှိနှိုင်းချမှတ်သင့်ပါသည်။

**၆။ ပညာရေးစီမံခန့်ခွဲမှု မည်သို့ဖြစ်သင့်သလဲ**

ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါကာလ ကျောင်းများ ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ရန် စဉ်းစားရာတွင် အချို့က ကူးစက်ရောဂါ မတွေ့ရှိသောဒေသတွင် ကျောင်းများကို အရင်ဖွင့်ပြီး ကူးစက်



လူသားဝါဒအခြေခံသည့်  
 ရေရှည်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးရေးကို  
 ဦးတည်သော ပညာရေး  
 မူဝါဒအခြေခံပေါ်တွင်  
 လက်ရှိဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့်  
 ကူးစက်ရောဂါထိန်းချုပ်ရေးကို  
 ယှဉ်တွဲဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။  
 ကျောင်းသားတိုင်း  
 ပညာရေးအခွင့်အလမ်း...



ရောဂါတွေ့ရှိသော ဒေသများတွင် နောက်ကျမှ ဖွင့်ရန် အကြံပြုကြသည်။ DVB ပညာရေးဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုတွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော် ပညာရေးမြှင့်တင်မှု ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ ဒေါက်တာတင်အောင်က ကျောင်းဖွင့်လှစ်မှုကို ဒေသအလိုက် သီးခြားစီ ဆောင်ရွက်ရန် အကြံပြုပါသည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး ဒေါက်တာတင်မောင်ဝင်းက ကျောင်းဖွင့်လှစ်လျှင် တပြည်လုံးရှိ ကျောင်းများ အားလုံး တပြိုင်နက်ဖွင့် မည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောပါသည်။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ စဉ်းစားချက်သည် ဗဟိုမှဆုံးဖြတ်ချက်ကို တပြည်လုံး လိုက်နာရန် ကျင့်သုံးသည့် လက်ရှိစနစ်အတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကိုဗစ်ကာလကို နမူနာယူ၍ ဒေသအလိုက် သီးခြား ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချသည့်စနစ်ကို ကျင့်သုံးသင့်ပါသည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ တပြည်လုံး တပြိုင်နက် ကျောင်းဖွင့်ရန်စဉ်းစားချက်သည် စာမေးပွဲစနစ်အပေါ် အခြေခံသည်ဟု ယူဆပါသည်။ မည်သည့်လတွင် မည်သည့်သင်ခန်းစာ ပြီးအောင်သင်၊ မည်သည့်ရက်တွင် စာမေးပွဲစစ်ဟူ၍ ဗဟိုမှဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကျောင်းအားလုံး လိုက်နာစေသည့် စီမံခန့်ခွဲမှုကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း သင်ယူနေစဉ်အတွင်း သင်ယူမှုကို အထောက်အကူပံ့ပိုးမှု ဖြစ်စေသော စစ်ဆေးနည်း (formative assessment) ကျင့်သုံးပါက ကျောင်းအလိုက်၊ ဘာသာရပ်အလိုက် ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရှိလာမည် ဖြစ်ပါသည်။ သင်ခန်းစာပြီးစီးမှုကို လအလိုက်



မသတ်မှတ်ဘဲ စာသင်နှစ်တနှစ်အတွင်း သင်ယူရမည့် အကြောင်းအရာများနှင့် ရရှိရမည့် စွမ်းရည်များကို ပြီးစီးအောင် ဘာသာရပ်အလိုက်၊ ကျောင်းအလိုက်၊ ဒေသအလိုက် စီမံခန့်ခွဲစေသင့်ပါသည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် လိုအပ်သည့်ပံ့ပိုးမှုကို ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှပံ့ပိုးပေးသင့်ပါသည်။ ကျောင်းပိတ်ရက်၊ ကျောင်းဖွင့်ရက်တို့ကိုလည်း ဒေသအလိုက် ဆုံးဖြတ်နိုင်ခွင့်ရှိပါက ပိုမိုအဆင်ပြေပါမည်။ ဟားခါးတွင် ပညာရေးဆွေးနွေးပွဲတခု တက်ရောက်စဉ်က ‘ကျောင်းဖွင့်ရက် ဇွန်၊ ဇူလိုင်လများသည် ပြည်မနှင့် သင့်လျော်သော်လည်း ချင်းတောင်တွင် မိုးလေသည်ထန်သည့် ကာလဖြစ်၍ အဆင်မပြေကြောင်း’ ဆရာတဦးတင်ပြသည်ကို အမှတ်ရပါသည်။ ပညာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုတွင် ဒေသအလိုက်၊ ကျောင်းအလိုက် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ရှိသင့်ပါသည်။

### ၇။ နိဂုံး - အကြံပြုချက်

- ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါကာလ ပညာရေးကို ရေတိုလိုအပ်ချက်များ ဖြည့်ဆည်းရုံမျှ မက မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေရှည် ပညာရေးခရီးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး၊ ရာသီဥတု စသည်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား တွက်ချက်ပြီး ဒေသအသီးသီး၊ လူမျိုးအသီးသီးနှင့် ကိုက်ညီသော လူတိုင်းအကျုံးဝင်သည့် ပညာရေးမူဝါဒများကို ချမှတ်သင့်ပါသည်။
- ၂၀၁၆ မှ ၂၀၃၀ ပြည့်နှစ်အထိ နိုင်ငံတကာစုပေါင်းအကောင်အထည်ဖော်နေသော လူသားဝါဒအခြေခံသည့် ရေရှည်တည်တံ့ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ဦးတည်သော ပညာရေးမူဝါဒအခြေခံပေါ်တွင် လက်ရှိဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့် ကူးစက်ရောဂါ ထိန်းချုပ်ရေးကို ယှဉ်တွဲဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ကျောင်းသားတိုင်း ပညာရေးအခွင့်အလမ်းညီမျှမှုရှိရန် လူတိုင်းအကျုံးဝင်သည့် ပညာရေးဖြစ်ရန် စဉ်းစားဆောင်ရွက်ရပါမည်။
- မြန်မာနိုင်ငံတွင် အင်တာနက်အသုံးပြုသော အဝေးသင်ပညာရေးစနစ် (online learning) သည် လက်ရှိအခြေအနေတွင် ကျောင်းသားအားလုံး၊ ဒေသအားလုံးအတွက် အခွင့်အရေးညီမျှမှု မဖြစ်နိုင်သေးပါ။ ကျောင်းသား အားလုံးသင်ယူမှုအခွင့်အလမ်း တူညီစေမည့်နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုသင့်ပါသည်။ ရေရှည်တွင် အင်တာနက် အသုံးပြုနည်းလမ်းများဖြင့် သင်ကြားသင်ယူမှုပြုလုပ်နိုင်ရန် ပြင်ဆင်မှုများ လိုအပ်ပါသည်။ ပညာရေးအသုံးစရိတ် တိုးမြှင့်သုံးစွဲရန် အကြံပြုပါသည်။

- ရေရှည်တည်တံ့သော ဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဦးတည်သည့်ပညာရေး (SDG-4) နှင့်လည်း ကိုက်ညီပြီး မြန်မာနိုင်ငံ ဒေသအသီးသီး၊ လူမျိုးအသီးသီးနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိစေမည့် ဒေသအလိုက်ရေးဆွဲသည့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို အသုံးပြုသင့်ပါသည်။ ဒေသအသီးသီးကို ကိုယ်စားပြုထားသော ပညာရှင်များ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင် ရေးဆွဲသည့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကျောရိုး (core curriculum) တခု လိုအပ်ပြီး အဆိုပါကျောရိုးကို အခြေခံ၍ ဒေသသင်ရိုး (local curriculum) များ ရေးဆွဲသင့်ပါသည်။ အသစ်ရေးဆွဲမည့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းသည် ကျောင်းသားများ ဘဝတလျှောက် လိုအပ်မည့် စွမ်းရည်များကို မြှင့်တင်နိုင်သည့် (competency-based) သင်ရိုးညွှန်းတမ်းအမျိုးအစား ဖြစ်သင့်သည်ဟု အကြံပြုပါသည်။ မိခင်ဘာသာစကား အခြေပြုပညာရေး (MTB-MLE) ကိုလည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားသင့်ပါသည်။
- ကူးစက်ရောဂါများကိုလည်း ကာကွယ်နိုင်ပြီး ကျောင်းသားများကိုယ်တိုင် အားထုတ်သင်ယူသည့် သင်ကြားနည်းစနစ်နှင့် စာသင်ခန်းစီမံခန့်ခွဲမှုကို ပြောင်းလဲကျင့်သုံးသင့်ပါသည်။ သင်ခန်းစာပါ အကြောင်းအရာ၊ အချက်အလက်များကို မည်မျှမှတ်မိကြောင်းစစ်ဆေးသည့် စာမေးပွဲများသည် သင်ယူမှုကို ထိခိုက်စေပါသည်။ လေ့လာသည့် အကြောင်းအရာကို ကျောင်းသားကိုယ်တိုင် အားထုတ်သင်ယူခြင်း၊ အသိဉာဏ်တည်ဆောက်နိုင်ခြင်းနှင့် စဉ်းစားဆင်ခြင် သုံးသပ်နိုင်ခြင်းတို့ကို အားပေးမြှင့်တင်သော စစ်ဆေးနည်း (Formative Assessment) ကို ကျင့်သုံးသင့်ပါသည်။ ကာလတခုအထိ ကျင့်သားရလာလျှင် သင်ယူသူကျောင်းသားကိုယ်တိုင် အကဲဖြတ်နိုင်သည့် စစ်ဆေးနည်း (Authentic Assessment) ကို ကျင့်သုံးနိုင်ပါမည်။
- ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကို လျှော့ချ၍ ဒေသအလိုက်၊ ကျောင်းအလိုက် စီမံခန့်ခွဲ ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေး ရှိသင့်ပါသည်။ ကိုဗစ်-၁၉ ကပ်ရောဂါကာလ ပညာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုမှစတင်၍ ဒေသအလိုက် ကျောင်းဖွင့်ခြင်း၊ ကျောင်းပိတ်ခြင်းတို့ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့် အခွင့်ပေးခြင်းဖြင့် စတင်သင့်ပါသည်။ ဒေသအလိုက်၊ ကျောင်းအလိုက် ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့် အလေ့အကျင့်ကို တဖြည်းဖြည်း တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ဗဟိုပညာရေးဌာနမှ နည်းပညာ၊ ငွေကြေး စသည်တို့ကို ထောက်ပံ့ပြီး သင်ယူမှုပတ်ဝန်းကျင် (Learning Community) တည်ဆောက်သင့်ပါသည်။

